

ordföreläsningen

Alla längtar efter uppgörelsens tid

Vår tid är populismens tid. Och ett av dess centrala kännetecken är längtan efter Den Stora Uppgårelsen. Byken ska tvättas. Yxan hugga vid roten. Högkvarteret bombarderas. Månglarna drivas på porten.

Den populistiska längtan till en Dagen då sanningsenligt uppenbarar sig har självfallet djupa traditionella rötter. Sannolikt leder dessa ner i den förkristna myllan där myten om en dag då agrarna skola skiljas från vetet alltid varit närvarande. Föreställningen bottnar i en övertygelse om att det finns en djävulsk kraft som hela tiden hotar att smyga in bakvägen och förgifta brunnen för vårt fina och i grunden goda folk. Och denna pockar på ständiga uppgörelser där det Goda tar itu med det Udda.

Samma tanke odlas av medierna och gödslas av modern underhållningsindustri. Medierna drivs av tanken på Det Stora Avslöjandet. Det är det stora scoopet som hägrar, som får statsråd på fall eller skurkaktiga bolag framläpade under saningens galge. Här står Watergate skrivet i eldskrift. Och journalisterna är Ljusets Riddarvakt som ensam driver sin journalisthögskolehårdade lans i drakens hjärta.

Ser vi filmer märker vi samma tendens. I stort sett alla amerikanska actionrullar går ut på att skildra en stor uppgörelse mellan Vitt och Svart, mellan det Goda och det Udda. Det kan vara en revolverduell, en Rambo som slår in dörren till skurken, eller i mer civiliserade fall, en laddad rättegångsscen där en värtalig advokat uppenbarar sanningen för alla och envar.

Vad denna längtan efter ett reningsbad leder fram till om det praktiserar i verkligheten vet vi alltför väl. Längtan efter den slutgiltiga uppgörelsen brukar i allmänhet bli en yrsel som slutar i gråt.

Populisterna däremot hävdar att ondskan är välorganiserad och arbetar via dolda nätverk, varför de är omöjliga att nå med vanliga metoder. Ty de infiltrerar folket med sina smutsiga tankar ungefär som ett virus sprids. Ondskan slåss inte med blanka vapen, och oftast skall med ont fördrivas.

Vänsterpopulisterna brukar exempelvis anföra att SAF satsat enorma summor på propaganda och att de nyliberala bakterierna fått fäste hos det politiska etablissemanget, ehuru folket allttjämt är obesmittat. Hos högerpopulister kommer viruset från den slappa skolan och det socialpolitiska pjåsket.

Populisterna i allmänhet brukar ofta hänvisa till att medierna kontrolleras av en liten maktgrupp. Vänsterpopulisterna gnäller över Bonniers. Högerpopulister lägger gärna till "judisk" i detta sammanhang. Men resonemanget är ungefär detsamma.

Eftersom samhällsutvecklingen enligt

populisterna är ett resultat av en konspiration – och de gångse medlen för påverkan (medier, debatt, partier, och så vidare) är stängda för "vanligt" folk – blir också det stora folkliga upproret den populistiska lösningen. Ska agnarna skiljas från vetet måste man ta i lite.

Och vad händer när populisterna lyckats skilja agnarna från vetet? Ja, i mediapopulismens fall handlar det om att de själva ska ha makten. I tisdagens Finanstidning skrev Anders Björnsson kritiskt om den fäniiga "skuggregering" som populistföreträdarna i Ordfront lanserat. Björnsson noterar att ordfrontieriet ansluter sig till det platoniska idealen om att makten bör finnas hos den upplysta filosofiska elitgruppen som skadat ljuset.

Några metallarbetare, kommunalråd eller kärnfyysiker har inte plats hos Ordfront. Men Björnsson missar själva poängen med Ordfronts regering. Det påfallande är att deras idealregering bygger på människor från mediavärlden. Det är mediapersongligheter som Agneta Stark, tidskriftsredaktören Linna Johansson, journalister och skribenter som Arne Ruth, Lasse Berg, Jesús Alcalá, Eva Moberg, Carl-Göran Ekerwald och Stefan de Vylder. Och över alltihop tronar "statsministern" och tillika journalisten Maria-Pia Boethius.

Det är självfallet bra att Ordfront så öppet leder oss till mediapopulismens logiska slutpunkt. Deras eget slagord är – om vi får tro redaktionssekreteraren Björn Eklund:

"Var realistisk, kräv det omöjliga."

Det som verkar en briljant formulerad dumhet bör dock tas på allvar. Alla regeringar inom överskådlig framtid kommer att ridas av denna populismens mara: Myten om konspirationen. Drömmen om upproret. Media till makten.

STIG-BJÖRN LUNGGREN

Fi Dr statsvetenskap, socialdemokrat och omvärldsanalytiker. Knuten till PR-byrån Rikta.

The Wall Street / USA

Malaysias tvivelaktiga återhämtning

Malaysias politiska ledning har utropat seger över Asienkrisen i veckan, skriver The Wall Street Journal i en ledare på fredagen. Bruttonationalprodukten mätt på kvartalsbasis har växt för första gången sedan den ekonomiska kraftgången startade för över två år sedan. I onsdags var det också precis ett år sedan Malaysia införde kapitalkontroll, och dagen till ära lättades restriktionerna, men bara för investeringar gjorda före den 1 september 1998.

Men restriktionerna har inte medverkat till att få Malaysia på fötter, som premiärminister Mahatir Mohamad menar. Wall Street Journal skriver:

"Till och med ekonomen och före detta restriktions-företrädaren Paul Krugman erkänner detta, genom att säga: 'restriktionerna visade sig vara irrelevanta därför att smärtan började läggas sig när de infördes'."

Det är synd att kapitalkontrollens kritiker inte uppmärksammas under året som gått, menar tidningen. Det handlar inte om att kapitalkontroll omedelbart leder till något slags ekonomisk Ragnarök. Restriktioner för kapitalets flöde över nationsgränserna må förlänga den globala ekonomins betyg av landets grundläggande problem. Men kontrollernas nackdelar väger tyngre.

En tung orsak är att fria kapitalflöden underlättar marknadens mer effektiva utvärdering av landets regering. Med kontroll skyddas regeringen, och kan föreslå mer eller mindre oövertänkta förslag.

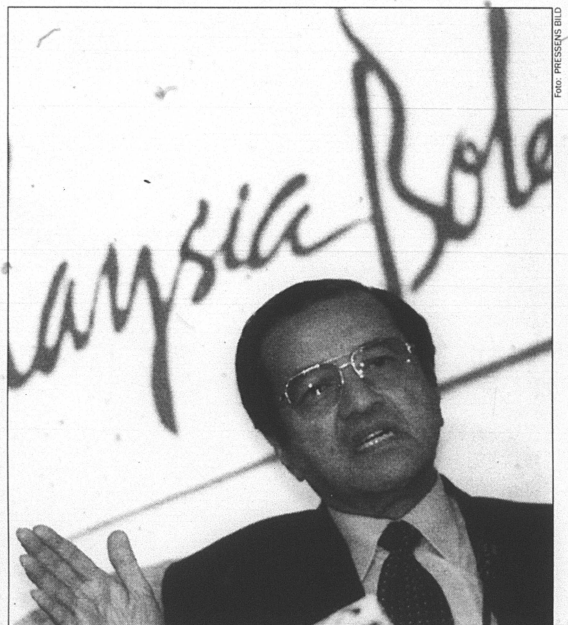
"Föga förvånande följdes kontrollerna av en räkna dåligt övervägda förslag", menar tidningen.

Bland annat klubbades ett stort "stimulanspaket" som gav kapade räntor, och garantier till statliga företag på randen till undergång.

Kapitalet skulle flytt landets om kapitalströmmarna hade varit fria när stimulanspaketet infördes, menar tidningen. Och det vet Mahatir Mohamad. Därför utropar han sig också till segrare över krisen. Utan kontroll hade det inte blivit massiva offentliga utgifter, och den tillväxt som han nu skyltar med.

Men tillväxt är inte bevis på en hälsosam ekonomi, betonar tidningen. Det behövs mer än "artificiella" reformer.

"Genuine reformer – som tillåter företag att misslyckas och dåliga beslut om lån och investeringar bli straffade av marknaden – behöver införas innan vi kan kalla denna återhämtning solid. Så länge som kapitalkontrollerna finns kvar, verkar detta högst otroligt", avslutar The Wall Street Journal. (3 september)

Malaysias premiärminister Mahatir Mohamad

FINANSTIDNINGEN

Ingår i Modern Times Group

Växel: 08-506 245 00
Fax: 08-14 99 30
http://www.fti.se

Hefredaktör och ansvarig utgivare

Jon Asberg

Postadress: Box 70347, 107 23 Stockholm

Iskadress: Kungsgatan 18, 4 tr

Redaktionen

E-post: redaktion@fti.se

Fax: 08-14 99 30

Redaktionsledning

Per Lundsjö (Redaktionschef) 08-506 245 00
Carl Magnus Eriksson (Ekonomi & Politik) 5 28
Peter Gimbe (Förtag & Affärer) 5 68
Johan Hakelius (Politik redaktör) 5 00
Urban Ekelund (Börs & Placeringar) 5 35
Anna Guilers (Redigering) 5 11

Direktörernas redaktionen

Ariqvist Martin 08-506 245 25
Almgren Jan 5 94
Andersson Johan 5 04
Carlqvist Knut 0498-49 72 50
Eklund Lars 08-506 245 38
Eriksson Jörgen 5 47
Eriksson Robert 5 45
Hammar Jan 5 37
Hassel Anders 5 56
Hugo Katarina 5 97
Kjäll Anders 5 42
Koblarik Anna 5 29
Lindkvist Daniel 5 21
Lundstedt Mats 5 64

Olsson Anders

Pettersson Ola 08-506 245 33
Sundevall Caroline 5 15
Svanström Stefan 5 24
Svensson Viktor 5 26
Tapper Gustaf 5 77
Tell Niklas 5 43
Wahlén Erik 5 22
5 49

Läsarservice dygnet runt

Beställning 08-506 245 60
E-post: info@fti.se
Fnumrationspriser
Häfte 2 396 kr (inkl moms 2 540 kr)
Häfte 2 340 kr (inkl moms 1 420 kr)
Kvartal 731 kr (inkl moms 775 kr)
Månad 245 kr (inkl moms 260 kr)
Postgiro: 92 03 03-5, Bankgiro: 5470-1016

Utgivare och administration

Fredrik Rudbeck (VD) 5 21
Sveriges Finanstidnings AB 5 64

08-506 245 33

Telefon 5 15
Fax 5 24
E-post: annons@fti.se
Grafström Lars, annonschef 5 77
Broberg Linus 5 43
Elofsson Daniel 5 22
Hammarström David 5 49

08-506 245 60

08-506 245 60
info@fti.se
Kariåhag Anna 5 87
Norden Magnus 5 98
Rydén Sten-Åke 5 84
Skarke Anna 5 76
Skeppstrand Henrik 5 95
von Starneck Niklas 5 89
Torsell Patrik 5 83
Wernersson Joakim 5 91

Annons

08-506 245 80
08-506 245 81
annons@fti.se
08-506 245 67

Seminarier och nya media

Per Erik Holmström 5 90

Webbplats och textarkiv

Finanstidningen lagras elektroniskt och finns tillgänglig på internet-adressen www.fti.se. Där finns arkiv sedan 1 januari 1997. Artiklar kan även beställas per telefon 08-506 245 00 för 250 kronor plus moms per artikel. Förbehåll mot elektronisk lagring och publicering måste göras av skribenten. Detta medges normalt inte.

Finanstidningens räckvidd

127 000 läsare Orveasto - augusti 1998:3

För beställt material svaras ej.
Finanstidningen ISSN 1100-682X VLT Press AB Västerås 1999